
Το Δίκαιο της Αστικής και Ποινικής Ευθύνης στην Υγεία

---

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Κέντρο Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης (Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ.) του **Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.)** σας καλωσορίζει στο Πρόγραμμα Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης και συγκεκριμένα στο πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης με τίτλο **«Το Δίκαιο της Αστικής και Ποινικής Ευθύνης στην Υγεία»**.

Η ανάγκη συνεχούς επιμόρφωσης και πιστοποίησης επαγγελματικών δεξιοτήτων οδήγησε το **Πρόγραμμα Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (E-Learning)** του Ε.Κ.Π.Α. στο σχεδιασμό των πρωτοποριακών αυτών Προγραμμάτων Επαγγελματικής Επιμόρφωσης και Κατάρτισης, με γνώμονα τη **διασύνδεση της θεωρητικής με την πρακτική γνώση**, αναπτύσσοντας κυρίως, την εφαρμοσμένη διάσταση των επιστημών στα αντίστοιχα επαγγελματικά πεδία.

Στη συνέχεια, σας παρουσιάζουμε αναλυτικά το πρόγραμμα σπουδών για το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης: **«Το Δίκαιο της Αστικής και Ποινικής Ευθύνης στην Υγεία»**, τις προϋποθέσεις συμμετοχής σας σε αυτό, καθώς και όλες τις λεπτομέρειες που πιστεύουμε ότι είναι χρήσιμες, για να έχετε μια ολοκληρωμένη εικόνα του προγράμματος.

2. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Σκοπός του προγράμματος είναι η εκπαίδευση των συμμετεχόντων πάνω σε ζητήματα ιατρικής δεοντολογίας και ιατρικού λάθους στα πλαίσια άσκησης ιατρικών πράξεων, καθώς και η κατανόηση του κανονιστικού πλαισίου για τα φάρμακα και τα εμβόλια. Το παρόν πρόγραμμα αποσκοπεί στην εισαγωγή των εκπαιδευομένων σε έναν διεπιστημονικό τομέα που περιλαμβάνει την Νομική, την Ιατρική και την Φαρμακευτική Επιστήμη, αλλά ταυτόχρονα περιλαμβάνει και στοιχεία κοινωνιολογικής και φιλοσοφικής προσέγγισης των ιδιαίτερα επικαίρων και σοβαρών ζητημάτων που ανακύπτουν.

Στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, αρχικά, θα γίνει εισαγωγή σε βασικές έννοιες του αστικού και του ποινικού δικαίου, οι οποίες συνδέονται με την έννοια του ιατρικού λάθους (ή σφάλματος), μέσα από την αναλυτική περιγραφή της αστικής ευθύνης, δικαιοπρακτικής και αδικοπρακτικής, καθώς και της ποινικής ευθύνης, και την παρουσίαση των διαφορών αναφορικά με τη θεμελίωση και την κατάγνωσή τους. Ιδιαίτερη αναφορά θα γίνει σε ειδικές περιπτώσεις ιατρικών λαθών. Μέσα από την κατανόηση του νέου πλαισίου της προστασίας προσωπικών δεδομένων, οι εκπαιδευόμενοι θα διδαχθούν να αντιμετωπίζουν ζητήματα που αναφέρονται στο ιατρικό απόρρητο. Περαιτέρω, επιδιώκεται η παροχή μιας βασικής προσέγγισης του ελληνικού και ενωσιακού νομοθετικού πλαισίου ως προς την παραγωγή και

την πώληση των φαρμάκων και των εμβολίων, τα ζητήματα που ανακύπτουν κατά την φάση των κλινικών δοκιμών, καθώς και η παροχή βασικών αλλά ουσιαστικών γνώσεων σε ειδικά θέματα, όπως η υποβοηθούμενη αναπαραγωγή, η εγκυμοσύνη, ο τοκετός, η ευθανασία, η μεταμόσχευση οργάνων, τόσο όσον αφορά το θεσμικό πλαίσιο που τα διέπει, όσο και σε σχέση με θέματα τήρησης του απορρήτου. Τέλος αναπτύσσεται η έννοια της ασφάλισης ευθύνης, των ιατρών, των νοσηλευτικών ιδρυμάτων, των φαρμακευτικών εταιρειών, αλλά και των φαρμακοποιών, η σπουδαιότητα και η αναγκαιότητα της οποίας είναι πλέον αδιαμφισβήτητη λόγω της πολυπλοκότητας των καθημερινά διενεργούμενων πράξεων, όχι μόνο από ιατρούς, αλλά και από άλλους επαγγελματίες του χώρου της υγείας.

3. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΟΥ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΔΕΚΤΟΙ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΤΡΟΠΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

Αίτηση συμμετοχής μπορούν να υποβάλλουν:

- ▶ απόφοιτοι Πανεπιστημίου/ΤΕΙ της ημεδαπής και της αλλοδαπής
- ▶ απόφοιτοι Μεταλυκειακής Εκπαίδευσης με συναφείς σπουδές ή εργασιακή εμπειρία
- ▶ απόφοιτοι Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης με συναφή εργασιακή εμπειρία.

Αναλυτικότερα απευθύνεται σε ιατρούς, νοσηλευτές, παραϊατρικό προσωπικό, νομικούς συμβούλους, νομικούς, στελέχη ιδιωτικών μονάδων υγείας, επαγγελματίες που προέρχονται από άλλους κλάδους της υγείας, ασφαλιστικούς συμβούλους και σε στελέχη της δημόσιας διοίκησης και αυτοδιοίκησης.

Η αίτηση συμμετοχής υποβάλλεται ηλεκτρονικά, μέσω της ιστοσελίδας:

<https://elearningekpa.gr/>

4. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ

Τα προαπαιτούμενα για την παρακολούθηση του Προγράμματος από τους εκπαιδευόμενους είναι:

- ▶ Πρόσβαση στο Διαδίκτυο
- ▶ Κατοχή προσωπικού e-mail
- ▶ Βασικές γνώσεις χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών

5. ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η διδασκαλία στα προγράμματα εξ αποστάσεως επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης του Κέντρου Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης του ΕΚΠΑ διεξάγεται μέσω του διαδικτύου, προσφέροντας στον εκπαιδευόμενο «*αυτονομία*», δηλαδή δυνατότητα μελέτης ανεξαρτήτως περιοριστικών παραγόντων, όπως η υποχρέωση της φυσικής του παρουσίας σε συγκεκριμένο χώρο και χρόνο.

Το εκπαιδευτικό υλικό του προγράμματος διατίθεται σταδιακά, ανά διδακτική ενότητα, μέσω ειδικά διαμορφωμένων ηλεκτρονικών τάξεων. Κατά την εξέλιξη κάθε θεματικής ενότητας αναρτώνται σε σχετικό link οι απαραίτητες για την ομαλή διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας ανακοινώσεις.

Ο εκπαιδευόμενος, αφού ολοκληρώσει τη μελέτη της εκάστοτε διδακτικής ενότητας, καλείται να υποβάλει ηλεκτρονικά, το αντίστοιχο τεστ αξιολόγησης. Τα τεστ μπορεί να περιλαμβάνουν ερωτήσεις αντιστοίχισης ορθών απαντήσεων, πολλαπλής επιλογής, αληθούς/ψευδούς δήλωσης, ή upload, όπου ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να διατυπώσει και να επισυνάψει την απάντησή του. Η θεματική ενότητα μπορεί να συνοδεύεται από τελική εργασία, η οποία διατίθεται κατά την ολοκλήρωση της θεματικής ενότητας (εφόσον το απαιτεί η φύση της θεματικής ενότητας) και αφορά το σύνολο της διδακτέας ύλης.

Παράλληλα, παρέχεται **πλήρης εκπαιδευτική υποστήριξη** δεδομένου ότι ο εκπαιδευόμενος μπορεί να απευθύνεται ηλεκτρονικά (για το διάστημα που διαρκεί το εκάστοτε μάθημα) στον ορισμένο εκπαιδευτή του, μέσω ενσωματωμένου στην πλατφόρμα ηλεκτρονικού συστήματος επικοινωνίας, για την άμεση επίλυση αποριών σχετιζόμενων με τις θεματικές ενότητες και τις ασκήσεις αξιολόγησης ή την τελική εργασία.

6. ΤΡΟΠΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

Σε κάθε διδακτική ενότητα ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να επιλύει και να υποβάλλει ηλεκτρονικά το αντίστοιχο τεστ, τηρώντας το χρονοδιάγραμμα που έχει δοθεί από τον εκπαιδευτή του. Η κλίμακα βαθμολογίας κυμαίνεται από 0 έως 100%. Συνολικά, η βαθμολογία κάθε θεματικής ενότητας προκύπτει κατά το 60% από τις ασκήσεις αξιολόγησης και κατά το υπόλοιπο 40% από την τελική εργασία, η οποία εκπονείται στο τέλος του συγκεκριμένου μαθήματος και εφόσον το απαιτεί η φύση αυτού.

Η χορήγηση του **Πιστοποιητικού Επιμόρφωσης** πραγματοποιείται, όταν ο εκπαιδευόμενος λάβει σε όλα τα μαθήματα βαθμό μεγαλύτερο ή ίσο του 50%. Σε περίπτωση που η συνολική

βαθμολογία ενός ή περισσότερων μαθημάτων δεν ξεπερνά το 50%, ο εκπαιδευόμενος έχει τη δυνατότητα επανεξέτασης των μαθημάτων αυτών μετά την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας του προγράμματος. Η βαθμολογία που θα συγκεντρώσει κατά τη διαδικασία επανεξέτασής του είναι και η οριστική για τα εν λόγω μαθήματα, με την προϋπόθεση ότι ξεπερνά εκείνη που συγκέντρωσε κατά την κανονική διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Σε διαφορετική περίπτωση διατηρείται η αρχική βαθμολογία.

7. ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ - ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ

Πέρα από την **επιτυχή ολοκλήρωση** του προγράμματος για τη χορήγηση του Πιστοποιητικού απαιτούνται τα εξής:

► **Συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης**

Η διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης Εκπαιδευόμενου στοχεύει στη διασφάλιση της ποιότητας των παρεχομένων εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, εξουσιοδοτημένο στέλεχος του Κέντρου Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης του ΕΚΠΑ, επικοινωνεί τηλεφωνικώς με ένα τυχαίο δείγμα εκπαιδευόμενων, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν συμμετείχαν στις εκπαιδευτικές διαδικασίες του προγράμματος, εάν αντιμετώπισαν προβλήματα σε σχέση με το εκπαιδευτικό υλικό, την επικοινωνία με τον ορισμένο εκπαιδευτή τους, καθώς και με τη γενικότερη μαθησιακή διαδικασία. Η τηλεφωνική επικοινωνία διεξάγεται με την ολοκλήρωση του εκάστοτε προγράμματος, ενώ η μέση χρονική διάρκειά της συγκεκριμένης διαδικασίας είναι περίπου 2-3 λεπτά.

Σε περίπτωση μη συμμετοχής του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης, εφόσον κληθεί, ή μη ταυτοποίησής του κατά τη διεξαγωγή της, δεν χορηγείται το πιστοποιητικό σπουδών, ακόμα και αν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία.

► **Συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Εγγράφων**

Ο δειγματοληπτικός έλεγχος εγγράφων διασφαλίζει την εγκυρότητα των στοιχείων που έχει δηλώσει ο εκπαιδευόμενος στην αίτηση συμμετοχής του στο Πρόγραμμα και βάσει των οποίων έχει αξιολογηθεί και εγκριθεί η αίτηση συμμετοχής του σε αυτό.

Κατά τη διάρκεια ή μετά το πέρας του προγράμματος, πραγματοποιείται δειγματοληπτικός έλεγχος εγγράφων από τη Γραμματεία. Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να είναι σε θέση να

προσκομίζει τα απαραίτητα δικαιολογητικά τα οποία πιστοποιούν τα στοιχεία που έχει δηλώσει στην αίτηση συμμετοχής (Αντίγραφο Πτυχίου, Αντίγραφο Απολυτήριου Λυκείου, Βεβαίωση Εργασιακής Εμπειρίας, Γνώση Ξένων Γλωσσών κ.τ.λ.).

Σε περίπτωση μη συμμετοχής του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Εγγράφων, εφόσον κληθεί, ή μη ύπαρξης των δικαιολογητικών αυτών, δεν χορηγείται το πιστοποιητικό σπουδών, ακόμα και αν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία.

► **Αποπληρωμή του συνόλου των διδάκτρων**

Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να μην έχει οικονομικής φύσεως εκκρεμότητες. Σε περίπτωση που υπάρχουν τέτοιες, το πιστοποιητικό σπουδών διατηρείται στο αρχείο της Γραμματείας, μέχρι την ενημέρωση της για τη διευθέτηση της εκκρεμότητας.

Αναλυτική περιγραφή των παραπάνω υπάρχει στον Κανονισμό Σπουδών:

<https://elearningekpa.gr/regulation>

8. ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Οι συγγραφείς του εκπαιδευτικού υλικού είναι μέλη ΔΕΠ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών ή και ειδικοί εμπειρογνώμονες με ιδιαίτερη συγγραφική καταξίωση, οι οποίοι κατέχουν πολύ βασικό ρόλο στην υλοποίηση του προγράμματος.

9. ΠΩΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ Η ΥΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης περιλαμβάνει **5 θεματικές ενότητες (μαθήματα)**.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Μάθημα: Αστική και Ποινική Ιατρική Ευθύνη - Βασικές Έννοιες

Διδακτική Ενότητα 1: Ιατρική Δεοντολογία και Κανόνες Άσκησης του Ιατρικού Επαγγέλματος.

Διδακτική Ενότητα 2: Βασικές Έννοιες Ιατρικής Αστικής Ευθύνης

Διδακτική Ενότητα 3: Βασικές Έννοιες Ποινικής Ιατρικής Ευθύνης

Διδακτική Ενότητα 4: Κατηγοριοποίηση Ιατρικών Σφαλμάτων

Διδακτική Ενότητα 5: Η Ενημέρωση του Ασθενούς – Η Συναίνεση του

Διδακτική Ενότητα 6: Ευθύνη Ιδιωτικών και Δημοσίων Μονάδων Υγείας και Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων

Μάθημα: Ειδικά Θέματα Ιατρικής Ευθύνης

Διδακτική Ενότητα 1: Προγεννητικός Έλεγχος - Διακοπή Κύησης -Τοκετός

Διδακτική Ενότητα 2: Ευθανασία- Μεταμόσχευση Οργάνων- Διαθήκες Ζωής - Ιατρικώς Υποβοηθούμενη Αναπαραγωγή (ν. 3305/2005)

Μάθημα: Φάρμακα

Διδακτική Ενότητα 1: Ηλεκτρονικό Εμπόριο και Διαφήμιση Φαρμάκων

Διδακτική Ενότητα 2: Κλινικές Δοκιμές

Διδακτική Ενότητα 3: Εμβόλια

Μάθημα: Η Ασφάλιση Ευθύνης

Διδακτική Ενότητα 1: Ασφάλιση Ευθύνης Νοσηλευτικών ιδρυμάτων, Ιατρών και Φαρμακευτικών Εταιρειών

Μάθημα: Ιατρικό Απόρρητο (GDPR)

Διδακτική Ενότητα 1: Προσωπικά δεδομένα Ασθενούς -Αστική και Ποινική Ευθύνη. Ιατρικό Απόρρητο και Νοσηλευτικά Ιδρύματα